

Садикова Яна Михайлівна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри юридичних дисциплін Сумська філія
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ДІТЕЙ НА ОСВІТУ В СВІТЛІ ДИРЕКТИВИ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

Відповідно до статті 14 Директиви Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому [1] держави-члени надають особам віком до 18 років, які користуються тимчасовим захистом, доступ до системи освіти на тих самих умовах, що й громадянам приймаючої держави-члена. Держави-члени можуть передбачити, що такий доступ має бути обмежений державною системою освіти.

Отримавши документ про надання тимчасового захисту у певній державі дитина отримує разом з тим право дошкільні, шкільні, гімназійні, вищі заклади освіти. На практиці це означає, що разом, по-перше, набуваються і певні зобов'язання, дотримання яких передбачено в державі. Ці зобов'язання можуть виникати як в самої дитини. Так, наприклад, елементарно дотримуватися встановлених правил поведінки. А так само у батьків або осіб, які замінюють їх. Це і забезпечення явки дитини до закладу освіти, оплата відповідних платежів за відвідування дитиною групи подовженого дня і т.п. у разі, якщо законодавством не передбачено виключень щодо громадян тієї країни, щодо якої активовано Директиву.

Щодо інших аспектів реалізації права на освіту, то це питання надання суміжних або пов'язаних прав та можливостей. Так, наприклад, в Швеції, де, як вважається, найбільш повно і комплексно дотримано дружнього до дитини підходу, дитині забезпечується безкоштовне харчування в усіх закладах освіти на рівні з іншими дітьми, безкоштовне відвідування басейнів або інших занять

при школі.

Таким чином, право на освіту в світлі Директиви розуміється не як право на доступ до освітніх матеріалів та послуг, а доступ до всього комплексу можливостей, що надаються закладами освіти, з покладенням на учасників освітнього процесу ряду відповідних обов'язків.

Звичайно, що мовленевий бар'єр ускладнює отримання освіти. Директива, встановлюючи загальні правові рамки, не визначає, що дитину мають забезпечити перекладачем або надати можливість навчатися в спеціальному класі тощо. Дитині, переважним чином, надається можливість відвідувати освітні заклади нарівні з дітьми держави, яка надала притулок. А це означає, що дитина, яка не знає мови, або просто відвідує заклад нічого не розуміючи, або перестає його відвідувати. В будь-якому разі на вивчення мови необхідний певний час.

Ще одним гострим питанням вже сьогодні постає питання «синхронизації». Дитина, провчившись рік в школі іноземної держави, має підтвердити це, так само як і підтвердити оцінки. А тут варто пам'ятати, що в окремих державах атестація (оцінювання) учнів не проводиться до певного класу.

Таким чином, право на освіту в світлі Директиви про тимчасовий захист виглядає дуже привабливо, однак на практиці, досить часто, виявляється багато ускладнень.

Джерела:

1. Директива Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому. URL: [Direkt_ES_2001_55.pdf](#) (court.gov.ua)
2. Робота, школа та охорона здоров'я. Офіційний сайт Міграційної служби Швеції. URL: www.migrationsverket.se